

ביאורים לכמה מדברי המסורה – פרשת קרח

1. יז, יח. – "ואת שם אהרן תכתוב על מטה לוי"

המסורת מביאה כי רק ארבע פעמים יש בתנ"ך תוספת "ואת" המוטעם בטעם-נגינה לפני "שם", והם אצל אפרים (בראשית מא, נב), ושם קודש לה' (יחזקאל כ, לט; לט, ז) ובפסוקנו. בשאר 164 מקומות יש "שם" בלי "את", או בצירוף "את" במקף, ואז אין נגינה ב"את".

וני"ל הכוונה כי "את" בא לרבות מושג שהוא עקרוני יותר מאשר מה שמתגלה "בשם" של הנושא כשלעצמו. אצל אפרים בא לרבות מלכות משיח הבאה ממנו, ולכן למרות צעירותו, נהיה הוא הבכור (ב"ר ד, ד) ונהיה ראש השבטים, ראש הישיבה, יפה ומעולה, עד שנקרא 'הבן יקיר לי אפרים'. (ויק"ר ב, ג).

וכן בפסוקנו בא לרבות כל צאצאיו בכהונה גדולה, ולא רק אהרן כשלעצמו. וכן בנוגע לשם קדשו של ה', תיבת "את" בנגינה באה לרבות נפלאות ועצומות שאינם ניכרות ונודעות לבני אדם מחמת עומק המושג וקוצר דעת המשיג.

2. יז, כה. – "ותכל תלונתם מעלי, ולא ימותו". (כתיב של "תלונתם" חסר ו' שניה)

עיין רש"י שאין כאן תלונה אחת (שא"כ היה צ"ל תלונתם), ולא גיוון רב של תלונות (שא"כ היה צ"ל תלונותיהם) – אלא תלונה אחת המבוטאת באופנים רבים (עיין "משכיל לדוד", פרשנות שההדירו ב"היכל הברכה") – והרי בענין הדגש באות ל' מבאר "העמק דבר" שהתלונה על משה היתה בעצם תלונה גם על ה', כמ"ש בסנהדרין (ק). כי כל המהרהר אחרי רבו כמהרהר אחרי ה'. (עיין "הכתב והקבלה" על יז, כח, מדוע יש פסק בין התיבות "הקרב הקרב").

וני"ל כי לכן התיבה נקראת בלשון רבים ומבוטאת בכתיב של יחיד, כי היינו הך, החולק על רבו (לכאורה רק דבר אחד) כחולק על השכינה ג"כ. (ועושה בזה שתי עוולות).

3. יח, כג. – "ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד".

תוספת תיבת "הוא", עיין פירושו ב"העמק דבר" לנצי"ב.